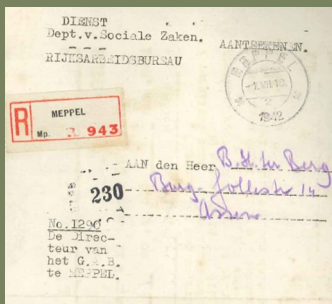

EXCURSIE DRENTS ARCHIEF - TWEEDE WERELDOORLOG

Binnenkort gaan jullie op excursie naar het Drents Archief. Daar gaan jullie een programma volgen over de Tweede Wereldoorlog en Benno ter Berg. Benno is een joodse jongen. Hij leefde in Assen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij schreef een dagboekje dat nu in het bezit is van het Drents Archief.

In het Drents Archief bewaren we papieren van vroeger.

Bijvoorbeeld oude aktes, tekeningen, brieven, dagboekjes, kranten en kaarten. Maar ook foto's en filmpjes.

Bekijk de onderstaande archiefstukken en beantwoord de vragen.

BRON 1 : DE BEZETTING

Oude Witterbrug Assen

10 mei 1940

Beschrijf wat je ziet op deze foto.

Deze foto is genomen op 10 mei 1940. Wat gebeurde er op deze datum? Je mag het opzoeken op internet.

Door wie of wat is deze brug vernield? Wat denk jij?

BRON 1 : HET DAGBOEK VAN BENNO TER BERG

Moed ik hem lopen op de Gedempte Singel
Het zware pak beddegoed op de rug en de lood-
zware koffer in zijn hand .... Een man van bij
de vijftig ... mager, kenger; ~~niet~~ Felkens
zette hij de koffer neer, en stond weer naar
ons te wijven ... soms met beide handen...
Zo ging een huissater zijn huis uit ... ~~de~~ en
moest zijn vrouw en kinderen achterlaten. Ik
was naar mijn kamer gegaan en stond in de
balkondeur, Chieder en Chilly won het raam...
19 jaar oud bij hard van zijn gesin gewerkt,
de kinderen opgevoed ... Ik kon me best van
stellen water koel in hem om ging. Daar spron-
pelde hij weer seider. Wij stonden te huilen.
Hij zette de koffer weer neer, hoorde zich
om en stond weer te wijven .., te wijven....

Dit is één fragment uit het dagboek van Benno ter Berg.

Hij beschrijft hoe zijn vader vertrekt. Zijn vader moet zich melden voor één 'werkkamp'.

Benno zal zijn vader nooit meer zien.

Schrijf de tekst van Benno over in het tekstvlak hieronder. Zet stippeltjes op de plaats van de woorden die je niet kunt lezen. Lees je tekst opnieuw. Wie van jullie klas kon de meeste woorden lezen?

BRON 3 : DE VERDUISTERING

ASSEN

ASSEN VERDUISTERD

Burgemeester maant tot rust en kalmte

De Burgemeester mr. J. Bothenius Lohman heeft hedenmiddag een korte toespraak gehouden tot de aangeslotenen op de radio-centrale.

Hij gaf de burgerij in overweging in deze onzekere uren de grootst mogelijke rust en kalmte te bewaren. Vanavond is Assen verduisterd. Een ieder is verplicht zijn verlichting dusdanig af te schermen, dat het schijnsel buiten niet zichtbaar is.

—6—

Wat is de titel van dit archiefstuk?

Lees de tekst. Waarom zou er geen rust er kalmte heersen?

Waarom moeten de mensen hun verlichting (ramen) verduisteren?

BRON 4 : JODENVERVOLGING

Jong, I. de, koopman in oud metaal enz. Alteveerstraat 67 (afw.).	Jonge, T. de, kellner, Oranje-str. 9.
Jong, I. de, venter in gr. en fr., Varkensmarkt 11 (afw.).	Jonge, Jhr. Ir. W. M. de, hoofd-ingenieur provinciale waterstaat, Vaart N.Z. 116, ☉.
Jong, J. de, portier Ziekenhuis, Tuinstr. 124.	Jongepier, A. M., assuradeur, Collardsl. 12.
Jong, Mw. wed. J. de, huish., Vaart 134.	Jongepier, J., dansleeraar en sigarenwinkel- lier, Marktstraat 25, ☉.
Jong, J. de, pakhuiskn., Groningerstr. 263.	JONGEPIER, JAAP, Erk. dansleeraar. Marktstraat 25, ☉. Speciaal ingerichte zaal, Collardslaan 12.
Jong, J. de, arbeider, Langedijk 56.	Jongepier, K., dames-kapper, Brinkstr. 27.
Jong, J. de, smid, Ericastr. 64.	Jongh, H. de, koopman in met. en mach., Rolderstraat 118 (afw.).
Jong, J. de, timmerman, Witterstr. 262.	Jongh, J. de, Prov. dienstleider N.A.F., Collardslaan 11.
Jong, Joh. de, venter in groenten, Anreeperstraat 97.	Jongman, A. L., metselaar, Violenstr. 50.
Jong, J. H. de, arbeider, Talmastraat 130.	Jongman, C., metselaar, Nieuwstraat 11.
Jong, K. de, l.l.-verpl., Dennenweg 1.	
Jong, L. R. de, letterz., Molendwarstr. 30.	
Jong, M. de, koopman in oud metaal enz., Molenstraat 42, ☉ (afw.).	

Bekijk dit archiefstuk uit 1943. Wat zie je hier?

Een pagina uit een telefoonboek

Een pagina uit een adresboek

Een register van de Duitse bezetter

Waarvoor staat de afkorting (afw.) denk je?

Wat is er met deze mensen gebeurd?

EINDOPDRACHT:

MAAK JE EIGEN FILM OVER DE TWEEDE WERELDOORLOG

- Verzamel filmmateriaal tijdens het bezoek aan het Drents Archief. Zorg voor stukjes film die bij jullie onderwerp passen!
- Maak in de Studiezaal en het Depot van het Drents Archief alleen foto's van archiefstukken die te maken hebben met jullie onderwerp.

Vorbereidingen voor het filmpje

- 1) Kies alvast een onderwerp voor jullie filmpje. De volgende onderwerpen komen aan bod tijdens jullie bezoek aan het Drents Archief:
  - Dagboek Benno ter Berg
  - Het Verzet
  - Jodenvervolgning
  - Propaganda
  - Monumenten Tweede Wereldoorlog
- 2) Hoe maak/monteer je een filmpje? Bekijk de onderstaande opties. Welke optie is voor jullie groepje het beste?
  - Op de computer via windows movie maker
  - Gratis via de site: vimeo.com
  - iMovies of een andere optie?
- 3) Zorg tijdens jullie bezoek voor een opgeladen telefoon met camera en makkelijke schoenen. Jullie gaan ook een stadwandeling maken.
- 4) Als je voor het filmpje nog extra informatie of beeldmateriaal nodig bent mag je een mailtje sturen naar:
marga.schokker@drentsarchief.nl